

VLG- symposium

Commons in de land- en bosbouw

26 MAART 2026

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Kinderdijkzaal, Smallepad 5, 3811
MG Amersfoort, 033-42174256

14:00-14:10 Theo Spek: *Introductie*

Welke kennis is in de afgelopen decennia ontwikkeld over het ontstaan en functioneren van vroegere *commons* in en rond ons land? En welke uitdagingen liggen er voor onderzoekers in de komende jaren?

14:10-14:40 Tine De Moor: *Commons verleden en heden**

De *commons* hebben de afgelopen twee decennia hernieuwde aandacht gekregen van burgers en denkers die op zoek zijn naar alternatieve vormen van *governance*, voorbij de klassieke dichotomie van staat en markt. In het bijbehorende discours werd het begrip echter op uiteenlopende en soms tegenstrijdige manieren ingevuld, waarbij regelmatig eclectisch en weinig kritisch met historische kennis over *commons* werd omgesprongen. Dit roept fundamentele vragen op: wat kunnen we daadwerkelijk leren van de geschiedenis van collectieve vormen van beheer en gebruik van gemeenschappelijke natuurlijke hulpbronnen? Welke institutionele mechanismen droegen bij aan hun duurzaamheid en continuïteit? En hoe verhouden deze historische *commons* zich tot andere vormen van collectieve organisatie en eigendom in het verleden?

14:45-15:05 Frans Kwadijk: *Malebossen op de Veluwe**

Van het Speulderbos tussen Ermelo en Garderen waren de gebruiksrechten in bezit van een groep gerechtigden, de maalmannen, verenigd in een maalschap. De ontwikkeling van de maalschap wordt gevolgd van de vroege middeleeuwen tot aan 1918, als de laatste malen/bestuurders het bos verkopen aan de Staat de Nederlanden.

15:10-15:30 pauze

15:30-15:50 Merijn Knibbe: *Gemene gronden op Ameland en moderne waterstaat**

Na de opmerkelijk late bedijking van de Amelandse kwelder werden de gemeenschappelijk beweidde gronden, 400 jaar nadat dat op Terschelling gebeurd was, verdeeld onder de voormalige markegenoten, maar het waterstaatkundige en infrastructurele beheer werd juist gecollectiviseerd en bij waterschappen ondergebracht, waarbinnen deze voormalige markegenoten tijdens de ledenvergaderingen als landeigenaren uiteindelijk de touwtjes in handen hadden.

15:55-16:15 Michiel Gerding: *Markeverdelingen, einde van de commons?**

In de negentiende eeuw werden de markegronden verplicht verdeeld onder de rechthebbenden. Dit betekende echter geenszins dat er een einde kwam aan het gemeenschappelijk beheer en gebruik. De boermarke bleef tot de huidige tijd aan toe.

16:20-16:45 *Slotdiscussie*

* na elke hoofdlezing 5 min. gelegenheid tot informatieve vragen

Aansluitend afscheidsborrel (tot 17:30)

Over de moderator en sprekers:

prof.dr ir Theo Spek is hoogleraar Landschapsgeschiedenis en hoofd van het kenniscentrum Landschap aan de Rijksuniversiteit Groningen

prof.dr Tine de Moor bekleedt de leerstoel Sociale ondernemingen en Instituties voor Collectieve Actie, verbonden aan de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit in Rotterdam en was eerder voorzitter van de International Association for the Study of the Commons en initiatiefnemer van de peer-reviewed *International Journal of the Commons*

ir Frans Kwadijk studeerde geologie en bosbouw in Wageningen en werkt na zijn loopbaan als adviseur ruimtelijke ordening en waterveiligheid aan een dissertatie bij Theo Spek

dr Merijn Knibbe is zelfstandig gevestigd econoom en economisch historicus en is eerder werkzaam geweest bij de Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden en het CBS

dr Michiel Gerding promoveerde in 1995 aan de toenmalige Landbouwniversiteit Wageningen op verveningen in Noord- en Oost-Nederland en was van 1986 tot 2016 werkzaam als provinciaal historicus van Drenthe

Aanmelding voor dit symposium is vanwege de capaciteit van de zaal (125 personen) noodzakelijk via dit internetformulier: <https://forms.gle/JheZpYdq6nN32Gcn7>. Wie het eerst komt, het eerst maalt! Deadline voor aanmelding: vrijdag 20 maart. Zodra de limiet van 125 overschreden wordt komt men op een wachtlijst voor het geval er aanmeldingen gecancelled worden; die aanmelders krijgen daarvan bericht van de secretaris. Deelname is kosteloos. Ook voor niet-leden, maar zij zijn natuurlijk van harte uitgenodigd zich als lid van de Vereniging voor Landbouwggeschiedenis bij de secretaris te melden. Nadere informatie over de VLG: <https://landbouwggeschiedenis.nl>. De jaarcontributie voor 2026 bedraagt €10,-.